

TÜRKİYE'NİN

Doğal-Egzotik

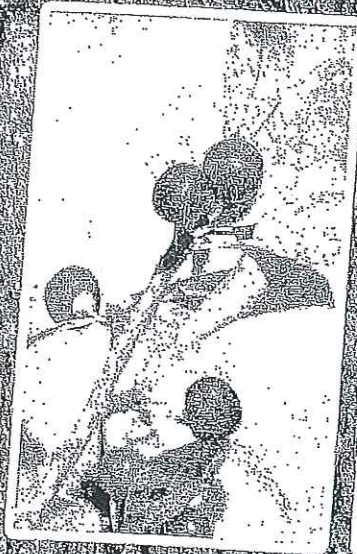
AĞAÇ ve ÇALILARI

1

İlk Bölümler
Gymnospermler
(A-Z)

Angiospermler
(A-G)

Prof. Dr. Ünal AKKEMİK
Editör

I Gymnospermiler Angiospermiler (A-G)

Editör

Prof. Dr. Ünal Akkemik

Bölüm Yazarları (Alfabetik sırayla)

Ahmet Emre Yaprak (Ankara Ü. Fen Fak.)	Hüseyin Fakir (S.D.Ü. Orman Fakültesi)
Ali Kavgacı (Batı Akdeniz Orm. Arş. Enst.)	İsa Başköse (Biyolog)
Ali Kaya (Orman Mühendisi)	Nesibe Köse (İstanbul Ü. Orman Fakültesi)
Aliye Aras (İ.Ü. Fen Fakültesi)	Neval G. Özkan (Düzce Ü. Orman Fakültesi)
Alper H. Çolak (İst. Ü. Orman Fakültesi)	Nihan Koçer (Düzce Ü. Orman Fakültesi)
Bilge Tunçkol (Bartın Ü. Meslek Y. Okulu)	Nurgül Karlıoğlu (İstanbul Ü. Orman Fakültesi)
E. Burcu Yeşilyurt (Biyolog)	Özgür Eminağaoğlu (Artv. Çoruh Ü. Orman F.)
Emrah Yüksel (Artvin Çoruh Ü. Orman F.)	Rüya Yılmaz (Orman Mühendisi)
Dilek Oral (İstanbul Ü. Orman Fakültesi)	Saim Başaran (Batı Akdeniz Orm. Arş. Enst.)
Ernaz Altundağ (Düzce Ü. Fen-Edebiyat F.)	Salih Sercan Kanoğlu (N. Gökyiğit Botanik B.)
Gamze Tuttu (Ç. Karatekin Ü. Orman F.)	Serdar Aslan (Düzce Ü. Orman Fakültesi)
Gül Nilhan Tuğ (Ankara Ü. Fen Fak.)	Tolga Olk (K. Maraş S. Ü. Orman Fakültesi)
Güven Aksu (Artvin Çoruh Ü. Orman F.)	Turgay Birtürk (Düzce Ü. Orman Fakültesi)
H. Tuncay Güner (İst. Ü. Orman Fakültesi)	Ünal Akkemik (İstanbul Ü. Orman Fakültesi)
Hatice Yılmaz (İstanbul Ü. Orman Fakültesi)	Zeki Aytaç (Gazi Ü. Fen-Edebiyat Fak.)

Diospyros L. (Hurmalar)

Özgür Eminağaoğlu

Ağaç veya çalı şeklindedir. Kışın yapraklarını dökerler (Türkiye'de), yaprak dizilişi almalı, hızlı büyüyen bazı genç sürgünlerde sarmal ve yaprak kenarları tamdır. Tomurcuklar iki-üç dış pullu, yumurtamsıdır. Çiçekler iki evcikli, sarımsı, kırmızımsı veya beyazımsı; dişi çiçekler genellikle tek tek, erkek çiçekler az ya da çok çiçekten oluşan koltuk altı simozudur. Çanak ve taç yaprak (Türkiye'de) genellikle 4 loblu; çanak yaprak kalıcıdır. Stamen 4 veya daha fazla; dişi çiçeklerde verimsiz stamenler mevcut, ovaryum 4-12 gözlüdür. Meyve, büyük ve sulu olup, 1-10 adet geniş basık tohumludur (Yaltırık, 1978a).

Pantropikal bölgelerden ılıman bölgelere kadar yayılış gösteren yaklaşık 485 türü mevcuttur (eFloras.org: 2013).

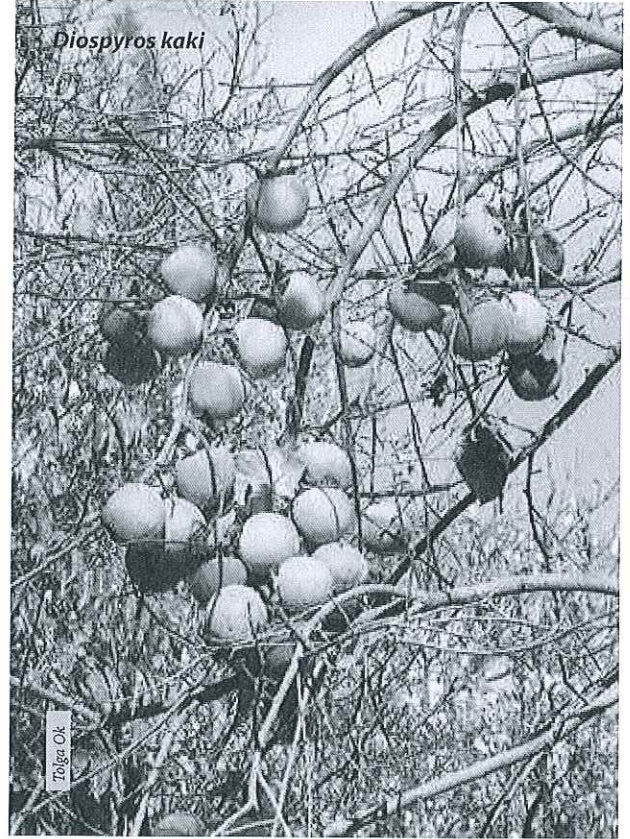
Diospyros cinsine ait iki türe ilişkin tanı anahtarı aşağıda verilmiştir (Yaltırık, 1978a):

1. Meyve küremsi, ortalama 2 cm çapında; erkek çiçekler ortalama 5 mm; genç sürgünler tüylü ya da tüysüz

.....*Diospyros lotus*

1. Meyveler yumurtamsı veya basık-küremsi şekillerde, 5-8 cm çapında; erkek çiçekler ortalama 10 mm; genç sürgünler kalıcı kahverengimsi-tüylü

.....*Diospyros kaki*

Diospyros kaki

Tolgay Ok

Diospyros kaki

Hatice Yılmaz

Diospyros kaki L.

Trabzon hurması

Egzotik

Yayılışı

Çin ve Japonya'da doğal yayılış gösteren bir türdür. Türkiye'de Kuzey ve Güney Anadolu'da; Artvin, İstanbul, Trabzon, Antalya, İçel ve Hatay illerinde kültürü yapılmaktadır.

Botanik Özellikleri

Yaprağını döken, 15 metreye kadar boylanabilen, yuvarlak tepeli bir ağaçtır. Yaşlı gövdeler üzerindeki kabuk pulludur. Genç sürgünler ve tomurcuklar belli bir şekilde tüylüdür. Yapraklar tam, elips-yumurtamsı, dikdörtgenimsi yumurtamsı-yumurtamsı şeklinde, büyüklüğü 18 x 9 cm'ye kadar, genellikle tabanda geniş kama şeklinde, koyu yeşil, üst yüzü tüysüz ve parlak, alt yüzü açık yeşil ve tüylü; yaprak sapı 1-1,5 cm, tüylüdür. Çiçekler sarımsı-beyaz renkte; erkek çiçekler üç adet, ortalama 10 mm, 16-24 adet stamenlidir. Dişi çiçekler 12-20 mm'dir. Meyve yumurtamsı-basık küremsi şekilde, 5-8 cm çapında, 4 veya 8 oluklu, turuncu-kırmızı veya parlak sarı renklerinde. Çiçeklenme zamanı haziran ayındadır (Yaltırık, 1978a).

Diospyros lotus L.

Kara hurma

Doğal

Yayılışı

Türkiye, Kafkasya, Çin ve Japonya'da, 50-340 metreler arasında, ormanlık yamaçlarda *Alnus* ve *Castanea* ile birlikte bulunur. Türkiye'de Kuzey, Güney ve Doğu Anadolu'da, Artvin, Trabzon, Giresun, Rize ve Kahramanmaraş illerinde yayılış gösterir.

Botanik Özellikleri

Yaprak döken, 15 metreye kadar boylanabilen ağaçtır. Kabuk yaşlı gövde üzerinde kırıktır. Genç sürgünler tüylü, sonraları tüysüz, yeşilimsi-kahverengi, parlaktır. Tomurcuklar kırmızımsı-kahverengi, tüysüz, sivridir. Yapraklar tam kenarlı, elips-dikdörtgenimsi şekillerde, büyüklüğü 14 x 6 cm kadar, tabanda yuvarlak-geniş kama şeklinde, üst yüzü koyu yeşil ve tüysüz, alt yüzü grimsi veya mavimsi, en azından damarların üzeri tüylü; yaprak sapı ortalama 1,5 cm'dir. Erkek çiçekler 1-3 adet, ortalama 5 mm, kremi-be-yaz tüplü ve sarı veya pembemsi-kırmızı loplu, 16-28 adet stamenli; dişi çiçekler tek tek, hemen hemen sapsız, kırmızımsı-kahverengi renkte, 8-10 mm'dir. Meyve küremsi, 1,5-2 cm çapında, sarı veya mavimsi-siyahtır. Çiçeklenme zamanı mayıs-haziran aylarıdır (Yaltırık, 1978a).

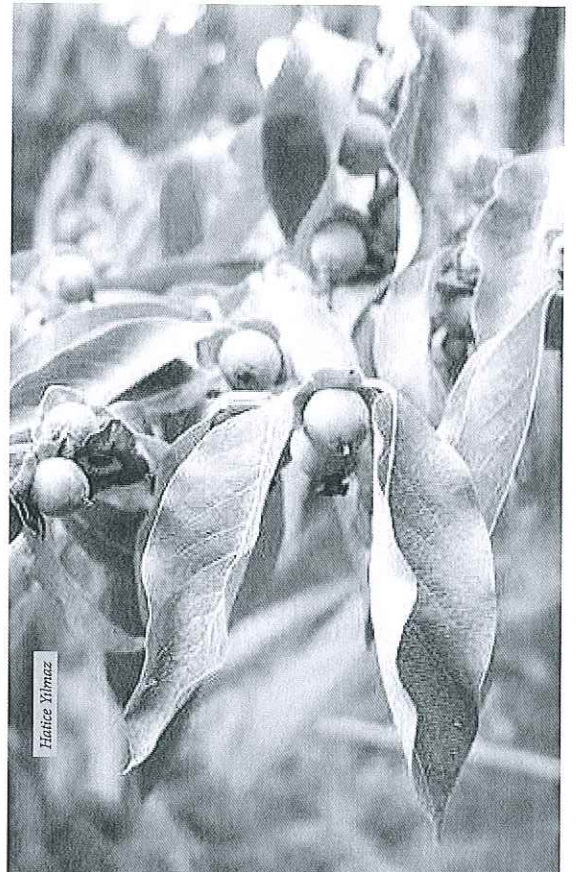

Ali Erhan Özer

Ali Erhan Özer

500

Hatice Yılmaz